

Raport o stanie bioróżnorodności w Europie i na świecie

1. Wprowadzenie

Bioróżnorodność stanowi fundament zdrowia ekosystemów, stabilności klimatycznej oraz dobrostanu ludzkości. Niestety, według najnowszych raportów z 2025 roku, zarówno w Europie, jak i na świecie, obserwujemy niepokojące spadki różnorodności biologicznej. W niniejszym raporcie przedstawiono aktualny stan bioróżnorodności, główne zagrożenia oraz rekomendacje działań ochronnych.

2. Stan bioróżnorodności na świecie

2.1. Ogólny stan

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), ponad 75% globalnych upraw rolnych zależy od zapylaczy, co przekłada się na wartość od 235 do 577 miliardów dolarów rocznie dla światowej produkcji rolnej. Ponadto, ponad 50% współczesnych leków pochodzi ze źródeł naturalnych, w tym antybiotyki z grzybów i leki przeciwbólowe z roślinnych związków. Lasy magazynują 80% lądowej bioróżnorodności i pochłaniają około 2,6 miliarda ton dwutlenku węgla rocznie, pomagając w łagodzeniu zmian klimatycznych [Światowa Organizacja Zdrowia](#).

2.2. Utrata bioróżnorodności

Z danych Banku Światowego wynika, że z niemal 600 000 ocenianych gatunków, 85 310 jest zagrożonych wyginięciem, a 272 189 to gatunki endemiczne, występujące tylko w określonych regionach [Bank Światowy](#).

3. Stan bioróżnorodności w Europie

3.1. Ogólny stan

Zgodnie z raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) "Europe's environment 2025", stan bioróżnorodności w Europie jest niepokojący. Aż 81% ocenianych siedlisk, 39% ptaków oraz 62% innych gatunków objętych ochroną znajduje się w złym lub bardzo złym stanie. Ponadto, tylko 38% rzek, jezior oraz wód przybrzeżnych osiąga dobry lub wysoki stan ekologiczny, co odzwierciedla stagnację w poprawie jakości wód od 2010 roku [Europejska Agencja Środowiska](#).

3.2. Utrata bioróżnorodności

W Europie obserwuje się spadek liczby gatunków we wszystkich ekosystemach – lądowych, słodkowodnych i morskich. Główne przyczyny tego zjawiska to:

- **Zmiany w użytkowaniu gruntów:** Intensywna urbanizacja, rolnictwo przemysłowe i wylesianie prowadzą do utraty siedlisk.
- **Zanieczyszczenie środowiska:** Emisje gazów cieplarnianych, zanieczyszczenia chemiczne i odpady wpływają na zdrowie ekosystemów.
- **Wprowadzenie obcych gatunków:** Inwazje gatunków obcych mogą zaburzać równowagę ekologiczną.

- **Zmiany klimatyczne:** Wzrost temperatury, zmniejszenie opadów i ekstremalne zjawiska pogodowe wpływają na przetrwanie wielu gatunków.
-

4. Krytycznie zagrożone ekosystemy

4.1. Lasy tropikalne

Lasy tropikalne, będące jednym z najważniejszych ekosystemów na świecie, są szczególnie narażone na wylesianie i degradację. Zgodnie z raportem "Forest Declaration Assessment 2025", w 2024 roku utracono 8,1 miliona hektarów lasów, co stanowi 63% więcej niż zakładały cele dotyczące zatrzymania wylesiania do 2030 roku [Bank Światowy](#).

4.2. Mokradła

Mokradła, będące jednymi z najbardziej bioróżnorodnych ekosystemów, są szczególnie narażone na degradację. Zgodnie z raportem "Global Wetland Outlook 2025", od lat 70. XX wieku utracono ponad 40 mln ha mokradeł, a prawie 25% z pozostałych jest poważnie zdegradowanych [Bank Światowy](#).

5. Rekomendacje dla polityki ochrony bioróżnorodności

5.1. Ochrona i odbudowa ekosystemów

- **Zwiększenie powierzchni obszarów chronionych:** Zgodnie z celem "30x30", należy chronić 30% powierzchni lądów i mórz do 2030 roku.
- **Odbudowa zdegradowanych ekosystemów:** Inwestowanie w rekultywację lasów, mokradeł i innych kluczowych ekosystemów.

5.2. Zrównoważone użytkowanie zasobów

- **Zrównoważone rolnictwo i leśnictwo:** Promowanie praktyk rolniczych i leśnych, które minimalizują negatywny wpływ na bioróżnorodność.
- **Ograniczenie wylesiania i degradacji gruntów:** Wprowadzenie polityk ograniczających wylesianie i degradację gruntów.

5.3. Edukacja i świadomość społeczna

- **Edukacja ekologiczna:** Podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat znaczenia bioróżnorodności i konieczności jej ochrony.
 - **Współpraca z lokalnymi społecznościami:** Angażowanie społeczności lokalnych w działania ochrony bioróżnorodności.
-

6. Podsumowanie

Bioróżnorodność jest niezbędna dla zdrowia naszej planety i dobrostanu ludzi. Jej ochrona wymaga zaangażowania wszystkich – od jednostek po instytucje międzynarodowe. Tylko wspólnymi siłami możemy zapewnić przyszłym pokoleniom zrównoważony rozwój i bogactwo naturalne naszej planety.

Źródła:

- Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)
- Bank Światowy
- Europejska Agencja Środowiska (EEA)
- Forest Declaration Assessment 2025
- Global Wetland Outlook 2025
- Business for Nature
- United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI)
- United Nations Statistics Division
- Campaign For Nature
- OECD
- World Resources Institute (WRI)
- IUCN Red List of Ecosystems
- Living Data 2025
- Group on Earth Observations Biodiversity Observation Network (GEO BON)
- Pensoft and Biodiversity Meets Data
- Pensoft and Biodiversity Meets Data
- Pensoft and Biodiversity Meets Data